

Η παράσταση παλεύει να υπάρξει

► «Ρωμαϊκό λουτρό» του Στάνισλαβ Στρατίεβ από το Σατιρικό Θέατρο

Σκηνοθεσία: Σλάβκο Πέεφ
Μετάφραση-Μουσική: Γιούρι Στούπελ
Σκηνικά: Μίκης Λοΐζου
Κοστούμια: Κώστας Καυκαρίδης
Παίζουν: Σπύρος Γεωργίου, Χάρης Πισίας, Πόπη Αβραάμ, Αντρέας Νικολαΐδης, Αντρέας Μακρής, Θωμάς Νικοδήμου, Μιχάλης Κορναράκης, Σλάβκο Πέεφ, Στέλλα Φιλιππίδου, Έφη Χαλαλάμπους, Μαρία Χριστοδούλου, Ξένια Μιχαήλ

Το Σατιρικό Θέατρο εγκαινίασε με την πρεμιέρα του έργου του Στάνισλαβ Στρατίεβ «Ρωμαϊκό λουτρό» τη νέα σεζόν και τη νέα φάση της μακρόχρονης πορείας του στο καινούργιο ιδιόκτητο κτήριο. Ανεβασμένη με αφορμή μιας ασυνήθιστης ανάθεσης (βουλγάρικο θεατρικό έργο με την ευκαιρία της επίσκεψης του Βούλγαρου ηγέτη στην Κύπρο) αλλά και προϊόν δύσκολης μεταβατικής και «μετακομιστικής» περιόδου, με εμφανή σημάδια πίεσης του χρόνου, μέσα στις συνθήκες του τεχνικά ανέτοιμου χώρου, η παράσταση παλεύει να υπάρξει ως καλλιτεχνικό γεγονός.

Το καταφέρνει χάρις στον επαγγελματισμό του σκηνοθέτη της. Ο Σλάβκο Πέεφ, παλιός συνεργάτης του Σατιρικού, είναι ειδήμων στην κωμωδία. Και για πρώτη φορά έχει τη δυνατότητα να δείξει στην κυπριακή σκηνή ένα είδος απόλυτα οικείο στον ίδιο, μια κωμωδία Βούλγαρου συγγραφέα, γραμμένη κάπου το 1974, την εποχή της μεγάλης σταλούρας του υπαρκτού σοσιαλισμού, όπου μόνο μια αισωπική γλώσσα και μια αλληγορική υπόθεση μπορούσαν να δώσουν δημόσια διέξοδο στη συσσωρευμένη κριτική διάθεση όχι μόνο των καλλιτεχνών, αλλά και του κοινού. Τέτοιου είδους έργα έκρυσαν κάτω από τη φαινομενικά αθώα και όντως ελαφρά θεατρική φόρμα σοβαρά πολιτικά πάθη. Η έντονη συνειδησιακή ανάγκη του καλλιτέχνη να διαχωρίζει τη θέση του από την επικρατούσα πνευματική υποταγή στο καθεστώς μετέτρεπε τις έμμεσες πολιτικές επιθέσεις σε πράξεις αντίστασης, άλλοτε στα μάτια του Καθεστώτος, και άλλοτε μόνο στα μάτια του ίδιου του καλλιτέχνη, ανάλογα με την απήχηση στο κοινό. Και οι κωμωδίες του Στάνισλαβ Στρατίεβ είχαν απήχηση, και το «Ρωμαϊκό λουτρό», και το «Σακάκι που βελάζει», και το «Βαλκανικό σύνδρομο».

Τα πιο πάνω ίσως φανούν βαρύγδουπα και

Προϊόν δύσκολης μεταβατικής και «μετακομιστικής» περιόδου, με εμφανή σημάδια πίεσης του χρόνου, μέσα στις συνθήκες του τεχνικά ανέτοιμου χώρου, η παράσταση παλεύει να υπάρξει ως καλλιτεχνικό γεγονός

άσχετα σ' έναν σημερινό Κύπριο θεατή, που θα αντιμετωπίσει το «Ρωμαϊκό λουτρό» εκτός του εθνικού, χρονικού και πολιτικοϊδεολογικού του πλαισίου. Δεν θα προσέξει καν ότι το έργο απογυμνώθηκε:

- α) από την αίγλη της τολμηρής πνευματικής πράξης,
- β) από τη απουσία των συνθηκών που πολέμους όταν γράφτηκε,
- γ) από τον τρελό παραλογισμό των περιγραφόμενων στο έργο καταστάσεων που κάποτε θύμιζαν Κάφκα και σήμερα κατάντησαν φαρσοκωμωδία.

Επικαλούμαι όμως και πάλι το επαγγελματικό ένστικτο του σκηνοθέτη. Ο Σλάβκο Πέεφ γνωρίζει ότι οι καιροί έχουν αλλάξει και ότι ο ίδιος παίζει... «εκτός έδρας». Γι' αυτό και σπεύδει να επενδύσει σ' αυτά που έχουν απομείνει όρθια στο κείμενο του Στρατίεφ μετά από πέλασμα εποχών και πτώσεις καθεστώτων, με άλ-

λα λόγια στην κωμικότητα των καταστάσεων.

Στο σπίτι ενός απλού πολίτη του Ιβάν Αντόνοβ σκάει βόμβα - ανακαλύπτεται ένα Ρωμαϊκό λουτρό σπάνιας ιστορικής και αισθητικής αξίας. Απ' εκεί και πέρα τα δικαιώματά του καταπατούνται βάρβαρα από ιδιοτελείς και φιλόδοξους αρχαιολόγους, από αδιάφορες Αρχές, από κάθε λογής εισβολείς και εκμεταλλευτές.

Το μοτίβο της εισβολής στο Χώρο κάποιων Παράξενων Ξένων και της κακοποίησης και θυματοποίησης των ανυποψίαστων κατοίκων μπορεί να χρησιμοποιείται στο θέατρο του Πίντερ και σε χαρούμενη φάρσα με την ίδια αποτελεσματικότητα.

Τηρουμένων των αναλογιών ο Πέεφ χρησιμοποιεί τη φόρμουλα της εισβολής και κακοποίησης σε καθαρά φαρσική εκδοχή. Πιστεύω όμως πως η φιγούρα και η συμπεριφορά του κεντρικού ήρωα του έργου σε ερμηνεία του Σπύρου Γεωργίου χαλάει τη φόρμουλα. Είναι

αδικαιολόγητα αγέρωχος, σαν να μη θέλει να παίξει το θύμα της υπόθεσης. Έχει υπερβολικά ανταγωνιστική συμπεριφορά απέναντι στους εισβολείς, σαν να μη θέλει να παίξει το θύμα, ενώ ο συγγραφέας έχει βάλει τον ανθρωπάκο του να τραβάει χίλια ταπεινωτικά ζόρια και να διαμαρτύρεται χωρίς να επαναστατεί.

Ο Πέεφ, και πριν απ' αυτόν ο μεταφραστής και εν μέρει διασκευαστής Γιούρι Στούπελ, στολίζουν το ξεθωριασμένο από το χρόνο κείμενο με διάφορα εμβόλιμα στολίδια. Και το καλύτερο απ' αυτά είναι οι δυο γειτόνισσες. Το ξεκαρδιστικό ντουέτο της Στέλλας Φιλιππίδης και της Έφης Χαλαλάμπους είναι πολύ καλό ντεμπούτο. Γενικά η στέρνα της θεατρικής σχολής έδωσε τη δυνατότητα της παρέλασης αστείων εισβολέων, με την οποία μιμούμενος τον Αριστοφάνη Στρατίεβ τέλειωσε το έργο του (ο πιο αστείος ο ναυαγοσώστης Θωμάς Νικοδήμου).

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ